

Af Knud Lind (FP) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 22/3 90. Fremme af
forespørgslen vedtaget 29/3 90).

Formanden:

Jeg giver ordet til ordføreren for forespørgerne, hr. Knud Lind. Men før vi overhovedet begynder på forespørgslen, må jeg anmode om ro i salen. Værsgo!

Begrundelse

Knud Lind (FP):

Tak, hr. formand.

Denne forespørgsel handler om en lilleputstats stædige kamp for selvstændighed og stiler samtidig spørgsmål til regeringen om, hvilke initiativer regeringen agter at iværksætte for at støtte Litauens selvstændighed.

Forhistorien til denne debat startede faktisk allerede den 16. februar 1918, hvor det litauiske folk fik sin nationale selvstændighed.

Desværre varede denne selvstændighed kun i 22 år, nemlig frem til juni 1940, hvor Stalin som et led i pagten med Hitler annekterede, det vil sige besatte, Litauen. Det litauiske folk har siden da lidt under det kommunistiske åg og Stalins grusomheder. Vi kan godt slå fast, at Litauen hører med til Stalins mange fejltagelser.

Den 11. marts forsøgte det litauiske folk så at genoprette den tabte frihed fra 1918 i form af en selvstændighedserklæring. Jeg vil i den anledning lovprise det litauiske folk for den fredelige måde, som deres frihedskamp er foregået på.

Litauens selvstændighedserklæring har bestemt ikke behaget magthaverne i Moskva af flere grunde. For det første er der nogle militære årsager til, at hr. Gorbatjov har en modvilje mod et frit og uafhængigt Litauen.

Estland, Letland og Litauen er sammen med det tidligere Østpreussen en del af Sovjetunionens fremskudte forsvar både for så vidt angår luftforsvar og flådebaser.

Der er dog en anden og langt dybere årsag til Sovjetunionens store uvilje mod at give Litauen sin retmæssige frihed tilbage. Det er frygten for, at hele det sovjetiske imperium vil begynde at smuldre, hvis man først giver nogle enkelte stater deres selvstændighed tilbage. Det sovjetiske imperium blev skabt i et orgie af vold og kan kun holdes sammen ved hjælp af vold og trusler om økonomiske sanktioner.

Denne forespørgsel handler også om, hvad Danmark kan gøre, når vi konstaterer, at Sovjet indsætter militæret i Litauen og besætter bygninger eller i strid med menneskerettighedserklæringen som besættelsesmagt forlanger, at befolkningen i det besatte område skal forrette militærtjeneste i Den Røde Hær.

Vi er klar over, at denne forespørgsel berører et meget brændbart emne. På den ene side har vi oplevet en glædelig optøning og fjernelse fra den kolde krigs dage takket være, at hr. Gorbatjov har indset, at det kommunistiske system rent økonomisk har spillet fallit. På den anden side står vi over for det litauiske folks helt legale krav om selvstændighed. Jeg hørte en litauisk præst udtale, at selve friheden var altafgørende for, om et folk og en nation var i stand til at udvikle sig kulturelt.

Denne forespørgselsdebat falder på en dansk mærkedag, Dybbøldagen, hvor Danmark for 126 år siden kæmpede mod en militær stormagt, som ønskede at annektere dele af det danske rige.

Med Dybbøldagen i erindring må det være nemmere at forstå de tanker, som rører sig i dag i det litauiske folk.

Vi håber, at vi med denne forespørgselsdebat kan formå regeringen og det samlede Folketing til at støtte de baltiske folkeslags ønsker om selvbestemmelse, uden at de bliver udsat for Sovjetunionens militære eller økonomiske repressalier. En sådan udtalelse fra det samlede Folketing ville være i overensstemmelse med Danmarks hidtidige holdning, at Danmark aldrig har anerkendt Sovjetunionens annekstion af de tre baltiske stater. Vi kan ikke sidde med korslagte arme, alt mens Sovjetunionen langsomt, men sikkert strangulerer Litauens forsøg på selvstændighed.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til først at sige nogle få ord om regeringens generelle politik over for Baltikum. Det er et halvt år siden, jeg sidst havde lejlighed til at gøre det her i Tinget, og der er unægtelig sket meget siden da.

Regeringens generelle politik over for Litauen og de andre baltiske republikker kan beskrives med nøgleordene: kontakter og ansvarlighed.